

NOORENDIK

Tibusid loetakse ikka sügisel. Seekordses noorendiku rubriigis tutvustame kahte välejalga, kes tulid tänavu oma vanuseklassis 8 osavõistlusest koosneva Printcenter Eesti noorte orienteerujate karikasarjas esimesele kohale. Lisaks võidule ühendab neid see, et mõlema lemmikõppeaine on geograafia ja orienteerumise juurde jõudsid nad isa eeskujul.

EVA-MARIA TRUUSALU
fotod: erakogu

Sander Pritsik

Rakvere OK,
M14
Õpib Rakvere
Gümnaasiumis
7. klassis

Orienteerumisega olen tegelenud umbes 7 aastat. Juba lasteaiast peale käisime isaga koos metsas. Kaardist ma midagi aru ei saanud, aga see polnudki nii oluline. Mulle lihtsalt meeldis loodus. Päevakutel hakkasin käima alates esimesest klassist.

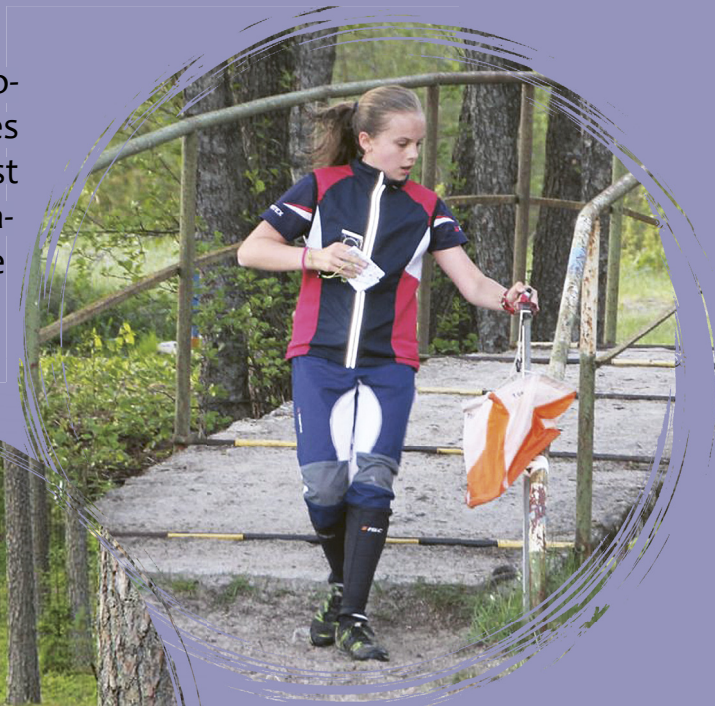
Suvi on mulle oluline, kuna siis on palju võistlusi. Sel suvel käisin palju nii jooksu- kui suusaorienteerumise laagrites ja tegin natuke rattatreini. Üritasin iga päev jooksmas käia, kui tähtis võistlus oli tulemas, kuid vahel ei viitsinud. Korrapärase treeningutega mõtlen alustada järgmisel aastal. Orienteerumise kõrvalt tegelen võrkpalliga. Kooliperioodil on võrkpalli treeningud 4–5 korda nädalas. Talvel harastan suusaorienteerumist.

Orienteerumise juures midagi rasket küll ei ole. Võisteldes lihtsalt kipuvad mõned taktikalised varem õpitud asjad ära ununema. Minu viga on see, et satun liiga hoogu ega kontrolli maastikul ennast. Rapsin üle ehk jooksen liiga kiiresti. Nii viisi kaob kontakt kaardiga ja viga on kerge tulema.

Orienteerumise juures meeldib mulle kõik – loodus, sõbrad, võistlemine. Naudin ka seda, kui ma päevakul jooksen treeningu eesmärgil vanemat vanuseklassi ning kui on suuna peale minek ja tehniline rada ja ma suudan mingi etapi täiesti puhtalt läbida, kontrollides olukorda ja saades aru, kus täpselt olen. See on ikka väga vahva tunne.

Karikasarjavõistlus oli minu jaoks oluline. Tegin enda jaoks selgeks, missugustest võistlustest pean osa võtma. Nii sattusin esimest korda elus Hiiuimaale võistlema. Kõige rohkem jäin rahule Koprakarika osavõistlusega. Ilm oli ilus ja konkurents tihe. Ma suutsin raja vigadeta läbida ja võita.

Sel hooajal tegin suure arenguhüppe tänu perekond Vesilinnule, kes võttis mind kevadel Bulgaariasse orienteerumislagerisse kaasa. Lager oli hea, sai individuaalselt treenida. Kohalik treener oli Bulgaaria koondise liige. Ta andis mulle orienteerumisalaseid nippe ja nõuandeid. Mulle meeldis seal väga. Seal oli hoopis teine maastik ja elu. Tegime kõrgetes mägedes treeninguid nii kaardiga kui ilma.

Teele Telgma

SK Saue Tammed, M14
Õpib Tallinna Rahumäe
Põhikoolis 8. klassis

6-aastaselt viis isa mind esimest korda metsa orienteeruma. 7-aastaselt võtsin osa esimesest nööriaja võistlusest.

Suveni on mu treeninguteks Tallinna teisi- ja neljapäevakud. Eraldi ma suvel üldiselt trenni ei tee, kuid spordilaagrites ikka osalen. Käisin peaaegu 7 aastat ujumistrennis, kuid selle lõpetasin kevadel. Sellest sügisest hakkasin käima 4 korda nädalas suusatrennis.

Orienteerumise juures meeldib mulle kõige rohkem see, et saab olla värskes õhus, tehes midagi põnevat. Ja sellega kaasneb tore seltskond. Kõige raskem on minu jaoks orienteerumise juures kaarti sisse elamine. Ma eksin tihti sellega, et ei vaata hoolikalt pisiobjekte, mis peaksid aitama punktini liikuda. Samuti on vahel probleeme suuna hoidmisega, ma kipun õigest suunast vasakule liikuma. Püüan vähendada ka oma liigset tähelepanu teiste kaasvõistlejate suhtes. Printcenteri karikasarja võistlusi jälgin ma kalendrist mingite lootustega. Püüdsin ikka võimalikult palju kordi kohal käia ja häid jookse teha. Kõige rohkem meeldis mulle 100 KP jooksu osavõistlus. Mulle meeldivad sprindid ja rajad, kus on palju punkte ning suunamuutusi.

foto: www.haagissuvila.ee

Kõik algas siis, kui otsustasime Kaarel Barinoviga astuda välja Hiiumaa Orienteerujate Klubist ja luua oma orienteerumisklubi OK Composter. Kuna meie värskel klubil orienteerumiskaarte ei olnud ja oskust neid Ocadiga valmistada ka mitte, siis tuli leida teine väljund. Vaatasime ringi – mandril tundus toimivat autodega orienteerumine. Osalejaid oli, võistlused toimusid ja auhindu jagati.

Hasart, tuhanded kilomeetrid ja Orienteerumine, kus füüsiline vorm ei mängi rolli

retroautod

JOOSEP VÄÄRTNÕU
KÜSIS KRISTI LUHA

Hiiumaa 2008

Starti tuli 20 võistkonda, kes pidid ühe tunni jooksul leidma Kärblast võimalikult palju kontrollpunkte ja iga leitud punkti juures ka võistkonnast pildi tegema. Kaart oli Delfist prinditud mustvalge A4. Ise olime selle üle väga uhked. Tagantjärele mõeldes oli see võistlus päris piinlik. Kuna me ei osanud autode kihutamise arvestada ega seadnud selle takistamiseks piiranguid, siis kujunes võistlusest totaalne kaos. Üks tund ja 20 kihutatavat võistkonda, kiirused tõusid ligi 100 km/h, liikumärke ei tundnud enam keegi. Hea, et pärast võistlust kõik veel elus olid. Tegime sellest omad järeldused ja nii see kõik algas...

Õppinud vigadest, tegime järgmise kuu järgmise võistluse. Arvasime, et oleme tõsiselt menukad ja printisime kaarte 60-le võistkonnale. Reaalsus oli teine. Starti tuli 10 võistkonda. Eks see kihutamine esimesel võistlusel tegi oma korrektuurid ja nüüd oli raske usaldust taastada. Esimest korda olid kasutusel SI-jaamad ja kaardid. Täitsa enda omad. Käisin läbi Hiiumaa suurimad ettevõtted ja küsisin alustavale orienteerumisklubile toetust. Ja oh seda

üllatust! Meisse uskus kolm ettevõtet ja kokku saime toetust 21000 krooni. Kuna SI-jaamad, tähised ja vaiad läksid tol ajal maksma 44000 krooni ja need olid juba tellitud, siis pidin leidma mingisuguse lahenduse. Tsiteerides ühte tuntud telesaadet: „ME LEIAME LAHENDUSE!“ (C-komando). Läksin panka ja võtsin eraisikuna 20000 krooni laenu, et saada puudu jääv summa SI-jaamade ostuks.

Kuidas hiidlane Tallinnas autoorienteerumisega alustas

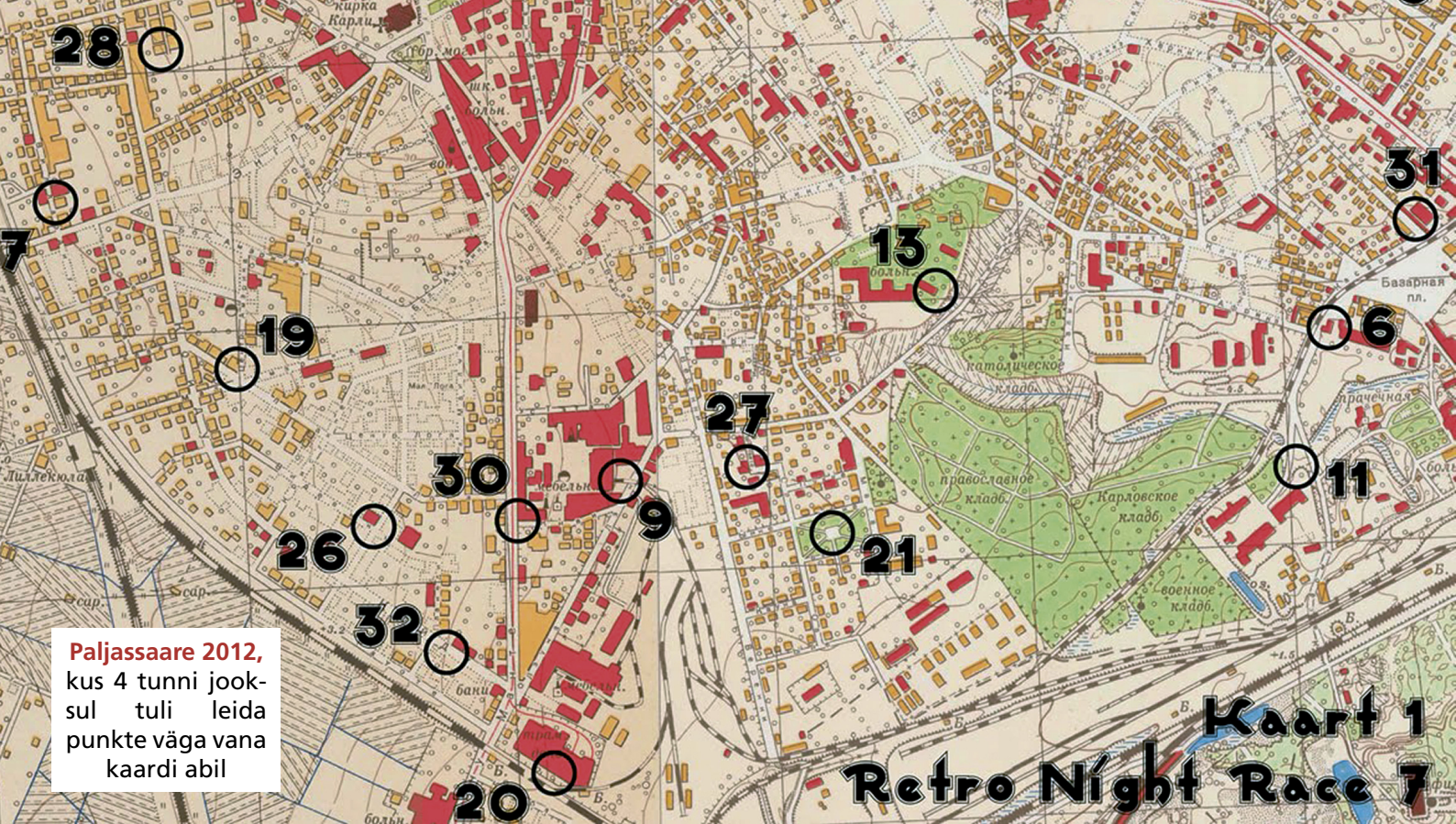
Olime tol ajal väikseim orienteerumisklubi Eestis (tippaegadel oli liikmeid viis), aga meil oli oma ajavõtusüsteem. Kõva sõna – mõtlesin ja olin uhke. Aastad läksid ja sõber Kaarel läks ära. Hakkasin üksi vedama Hiiumaa autoorienteerumise karikasarja. Kokku oli hooaegu kolm ja võistlusi igal hooajal 5–7. Ega osavõtjate rohkusega kiidelda saanud, enamasti oli lihtsalt korraldamise rõõm. Osalejate arv võistlustel jäi 2–8 võistkonna vahele.

Aastal 2010 viis elutee mind pealinna. Asusin sinna elama. Olles nüüd linnamees, otsustasin proovida õne

autoorienteerumise korraldamisega Tallinnas. Kuna hingelähedased olid retro-masinad, siis otsustasin teha võistluse just neile masinatele. Ehk siis ...

Retro Night Race

Vanad autoorienteerujad juba teavad, et see üritus sunnib hoovi nurgas seisvalt masinalt sambla maha kraapima ja hiired kindalaekast välja toksima. Just. See on orienteerumissari vana-dele autodele. Kui vaadata ajas tagasi, siis esimene minu korraldatud võistlus Tallinnas oligi just Retro Night Race stardiga Linnahalli juurest. Aasta oli siis 2010 ja kuupäev kolmas aprill. Rajale läks tol päeval 18 võistkonda, eks see asi oli uus. Ega mind keegi eriti ei tundnud. Mäletan hästi Automoto foorumi kommentaare sellele üritusele, näiteks üks leebemaid: *On siukse nimega firma olemas? On Joonas Peakorraldaja nimeline isik reaalselt olemas? Millegipärast tekitab perekonnanimi kahtlust?*. Eks see Väärtnõu ole jah üks kummaline nimi. Sari hakkas vaikselt siiski veerema ja 2011 toimus etapp juba ka Hiiumaal. Startis 20 võistkonda. 2012. aastal sai nimi tõlgitud eesti keelde ja esimene

Paljassaare 2012,
kus 4 tunni jook-
sul tuli leida
punkte väga vana
kaardi abil

**Kaart 1
Retro Night Race 7**

kaart: seiklusministeerium.blogspot.com

Retro Õhtune Võiduajamine – kõlab päris ägedalt – toimus Nõmmel.

Halb eeskuju?

Algselt olid eeskujuks Tallinnas toimuvad autoorienteerumised. Nende maine ei olnud aga hea. Probleemiks oli arutu kihutamine, kuna võistlus käis kiiruse peale. Võitis võistkond, kes julges rohkem riskida ja jõudis rohkem trahvi maksta. Tänu sellele langes autoorienteerumise maine väga madalale ja ürituse korraldamiseks loa saamine oli väga raske. Tallinnas oli see peaaegu võimatu (Autolehega koostöös toimunud orienteerumine 2010. aasta sügisel nõudis 15 erineva organisatsiooni allkirja ja nõusolekut). Samalaadsed ja samade probleemidega üritused toimusid ka Tartus. Aeg siiski näitas, et kihutada inimesed ei viitsi ja nii need ettevõtmised välja suridki.

Kaks pead, kaks arvamust

Autoorienteerumine on olemuselt väga sarnane tavalisele orienteerumisele metsas. On punktid, on kaart ja punkte peab võtma vastavalt võistluse formaadile. Erineb selle poolest, et abivahendiks on auto ja mõõduvõtt on võistkondlik (kaks pead on ikka kaks pead).

Autoorienteerudes on väga oluline koostöö juhi ja kaardilugeja vahel ning õige tööjaotus. Olen ise käinud

sõitmas Rajaajaja sarjas. Kaks esimest võistlust läks täiesti aia taha. Esimesel võistlusel oli tööjaotus paarilisega null ja pärast 30 minutit sõitu olime juba täiesti tülli läinud. Teisel võistlusel tegime samu vigu ja tulemuseks taaskord viimane koht. Mis me valesti tegime? Mina olin kaardilugeja, enda arust jube kõva tüüp. Sõber oli juht ja nii me startisime. Jõudsime esimesse punkti ja mina hüppasin autost välja punkti otsima. Tegelikult peaks autoorienteerudes punktides käima juht. Kaardilugeja peaks tegelema kaardiga ja planeerima juba järgmist etappi. Neil võistlustel tegin kõike mina ja juht lihtsalt ootas, kuni ma uuesti autosse jõudsin. Igas punktis oli ajaline kaotus 2–5 minutit.

4 tundi orienteerumisrõõmu

Autoorienteerumise võistlused on tavaliselt 3–6 tundi pikad, keskmiselt enamasti 4 tundi. Distantsilt jäävad etapid 70–150 km vahele. Sõltuvalt võistluse formaadist on punkte rajal 30–60, kohati kuni 80. Levinuim võistlusformaat on valik, kus etteantud ajaga tuleb võtta võimalikult palju kontrollpunkte, järgides seejuures liikluseeskirju. Olen otsustanud võtta liikluseeskirjad ja kiiruseületamised suure tähelepanu alla, ja tänu Tõnise (Tõnis Erm – toim) GPS-jälgimissüsteemile on see päris hästi õnnestunud. Iga fikseeritud rikkumine toob kaasa trahvipunktid, mis muudavad kihutamise

mõttetuks. Osalevate võistkondade arv jääb vahemikku 20–30. Tegelikult võiks osalejaid olla palju rohkem, aga millegipärast ei soovi pärisorienteerujad autoorienteeruma tulla. On olemas siiski väga lojaalseid osalejaid, kes käivad kohal kõigil minu korraldatud võistlusel. Üks niisugune võistkond on OK OKAS Haapsalust, kes tuleb sõltumata võistluse kohast ja asjast, alati kohale. Seda veel Sapakaga. Nende osavõtt on iga kord seiklus omaette, sest ial ei tea, kas Sapakas kohale veab. Teine lojaalne võistkond on Volrem, kes sõidab samuti Sapakaga.

Sõpruskondlik vaim

Autoorienteerumine on mõnus ettevõtmine, mida võib teha terve pere või sõpruskonnaga. Pärast võistlust on hea end teiste konkurentidega võrrelda ja muljeid jagada. Autoorienteerumine sobib ka neile inimestele, kes end väga palju liigutada ei viitsi, sest enamik punkte jääb autost 10–50 m kaugusele. Kõik osalejad saavad hakkama ja keegi hätta ei jää. Õnneks ei nõua autoorienteerumine ka kallist varustust. Piisab tavalisest autost, kirjutusvahendist ja sportlikest riietest. Tegemist on väga taskukohase hobiga, kus võistluse osavõtutasu võistkonna peale jääb vahemikku 20–40 eurot. Loodame tulevikus rajal näha ka rohkem tavaorienteerujaid, kes leiavad tee autoorienteerumise juurde.

Miks just autoorienteerumine?

TIIT ADEVIIR, OK OKAS

Orienteerumine Pärnus, 2.10.2012

Meie meeskond, mina ja mu vend, oleme mõlemad lapsest saati tegelenud tavaorienteerumisega. Paar aastat tagasi kuulsin autoorienteerumisest, mille oli retroklass. Sellesse klassi kuuluv Zaporozhets oli mul olemas ja mõtlesime vennaga proovida. Kuna kohe esimene võistlus läks meil hästi (2. koht), siis otsustasime, et läheme ka järgmisele. Nii see läks.

Kõige vingem rada?

Põnevaim autoorienteerumise rada on ilmselt valikorienteerumine, kus punktid on peidetud mitte lihtsalt metsa, vaid vanadesse hoonetesse, tornidesse, katakombidesse või mujale, kus punkti fikseerimiseks peab kuhugi ronima vms. Valikorienteerumine just sellepärast, et siis hakkab eriti rolli mängima orienteerumisoskus ja raja planeerimine (risk eksida on suurem).

Ekstreemseim juhus rajal?

Ülemöödunud talv Tartus, õues oli $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$, autos samuti, sest ahi oli rikkis. Vend jooksis punkti otsides peaga vastu raudlatti, seepeale sõit verest nõretava peaga haiglasse. 1,5 tundi hiljem, kui haav oli õmmeldud ja vend autosse istus, küsis ta: „No nii, kuhu me jäimegi?“ Sõitsime sõidu lõpuni ja saime veel kuuenda koha.

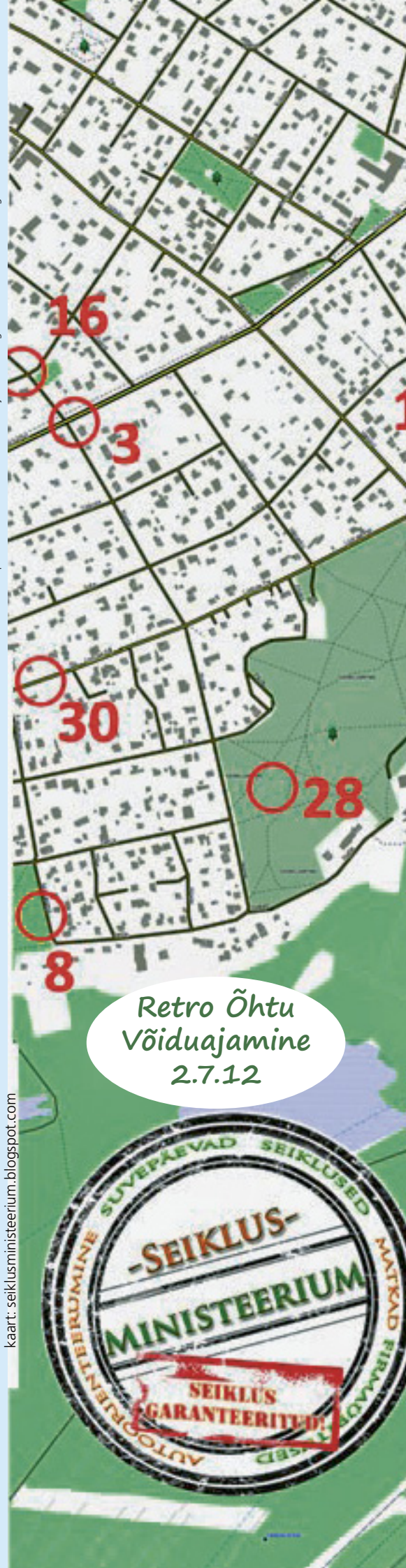
Mis tekitab hasarti, et ikka ja jälle starti minna?

Kui jääb minemata, siis mõtlen terve õhtu sellele, kui tore neil teistel seal metsas praegu on. Hasardi tekitab see, et iga väikemgi viga maksab valusalt kätte. Tihti on 5-tunnise võistluse lõpus määravaks vaid 1 minut või 1 punkt.

Uhkeim võit?

Etapivõite on olnud palju, kuid suurim võit on Rajaajaja karikasarja (terve aasta) üldkokkuvõttes 3. koht aastal 2012. Magusaks teeb selle kolmanda koha see, et selles võistlussarjas ei ole retroklassi, mis tähendab, et võistlesime oma väikese sapakaga 4x4 autode ja maasturite kõrval. (Selgituseks: meie võistlusautoks on alati 1985. aasta Zaporozhets)

Siiani on toimunud ligi 120 erinevat autoorienteerumise üritust. Rohkem informatsiooni võistluste ja autoorienteerumise kohta leiab Seiklusministeeriumi kodulehelt.
www.seiklusministeerium.ee

Pildid olev Zaporozhets ei ole seotud Tiit Adeviiru ja võistkonnaga OK Okas. foto: www.haagisuvila.ee

kaart: seiklusministeerium.blogspot.com

Retro Õhtu
Võiduajamine
2.7.12

